

Yttrande över samråd från Havs- och vattenmyndigheten inför remiss om det pelagiska systemet (dnr 2309/2018)

Sammanfattning

- Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, instämmer med slutsatserna i samrådshandlingarna gällande betydelsen av att skapa goda förutsättningar för ett fungerande småskaligt kustfiske efter framförallt strömming/sill. Det småskaliga strömmingsfisket har ett högt förädlingsvärde av fångst och fisket är av stor socioekonomisk och kulturell betydelse för kustsamhällena i Egentliga Östersjön och Bottniska viken. Vi anser att det under kommande 10-årsperiod är viktigt att ta höjd för att småskaligt kustfiske ska kunna utvecklas jämfört med dagsläget. Gifthalterna är på väg ned i sillen/strömmingen, vilket kan skapa större möjligheter för försäljning och förädling av produkter för direkt humankonsumtion.
- Viktigt att systemet anpassas för att gynna det småskaliga kustfisket i enlighet med Havs- och vattenmyndighetens uppdrag. Det behövs ett regelverk som lockar till nyetablering inom det småskaliga kustfisket, medelåldern idag är mycket hög och nyetableringar är sällsynta.

Generella synpunkter

Det finns i samrådshandlingarna en generell otydlighet om konsumtionsfiske kontra industrifiske. SLU tycker att det viktiga är att kunna utveckla konsumtionsfisket oavsett fångstmetod. Konsumtionsfiske är mer ekonomiskt effektiv användning av fångst (värde per kilo fångad fisk), även om industrifiske totalt sett är mer lönsamt sett till nettointäkter per år. Eftersom merparten av den sill/strömming som fångas i kustfisket går till direkt konsumtion, medan det storskaliga trålfiskets fångster främst går till foderframställning är det viktigt att kustfisket inte begränsas genom en för lågt tilltagen kustkvot.

Minskande gifthalter av sill/strömning i Egentliga Östersjön och Bottniska viken gör att efterfrågan på konsumtionsfisk från detta område kan öka under kommande 10-års period. Det är därför viktigt att kunna säkerställa att ett resurseffektivt småskaligt konsumtionsfiske inte hindras av ett omfattande industrifiske.

Angående Kap 10 (Fördelning mellan kvoter): SLU anser att kustkvoten bör höjas så att den inte slår i taket som den gjort i delar av Östersjön de senaste åren. Det finns fall där ansökan om nyetablering av ett småskaligt kustfiske efter strömning fått avslag från Havs- och vattenmyndigheten med hänvisning till beståndssituationen och kustkvoten, trots att det varit fråga om ett synnerligen begränsat uttag av fisk i relation till den svenska kvoten (under 0.1%). Med tanke på myndighetens uppdrag att gynna det småskaliga fisket behöver systemet anpassas för att möjliggöra nyetableringar i de sällsynta fall där ett intresse för detta finns. För att skapa förutsättningar för ett bärkraftigt kustfiske föreslår vi därför att man även ska överväga att införa ett system där kustkvoten är en fast mängd fångst (för konsumtion) per år istället för en andel av total kvot. Detta skulle ge möjlighet för kustfisket att få långsiktighet i planeringen, vilket skulle uppmuntra till att göra nödvändiga investeringar och även till nyetablering. Kustfisket skulle trots ett sådant incitament knappast bli så stort att det skulle påverka trålfisket i någon större utsträckning, i synnerhet som ej uppfiskad kustkvot överförs till det pelagiska fisket för att inte underutnyttja resursen.

Konkurrens mellan pelagiskt trålfiske och kustnära konsumtionsfiske. Även om detta inte är samrådets primära syfte, vill SLU understryka att ett potentiellt betydande problem för kustfisket efter strömning i Östersjön är att det omfattande trålfisket bidrar till att mängden storvuxen strömning, lämplig för konsumtion, blivit allt lägre på kusten med minskande fångster för kustfisket som följd. Detta kan bero på att storvuxen sill/strömning går ut på djupt vatten under vintern, med påföljden att den är utsatt för det pelagiska trålfisket. En följd av detta är att ett omfattande trålfiske på vissa djupområden vintertid kan negativt påverka kustfiskets fångster på lekfisk kommande säsong. En mer rumslig och tidsanpassad trålning skulle kunna gynna det småskaliga kustfisket, och är något som förvaltningen bör överväga om man vill förbättra förutsättningarna för det småskaliga kustfisket.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Torleif Härd vid fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap efter föredragning av remisskoordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av forskare Ulf Bergström och universitetslektor Örjan Östman vid institutionen för akvatiska resurser, avd. Kustlaboratoriet.

Torleif Hård

Fredrika von Sydow